

Biblija – Stari Zavjet 2019./2020.

ponedjeljak 11:15, srijeda 10:15, ECTS 6, amdg.ffrz.hr

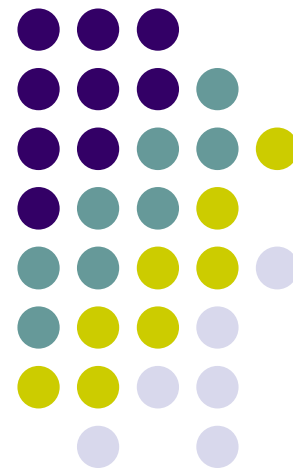
Knjiga dvanaestorice proroka

“mali”

12 spisa – jedna knjiga (?)

“veliki” proroci u HB

+ četvrti

Riječ i nalog

- Opsegom mali?
- Obadija
- Što prema “naslovu”?
  - Hošea 1,1; Joel 1,1; Mihej 1,1; Sefanja 1,1:
- 1. “Riječ Gospodnja”
דבר יהוה *d^ebar ’a^donaj*
  - Nahum 1,1, Habakuk 1,1 i Malahija 1,1:
- 2. KS: Proroštvo, Š: osuda = “proročki nalog” *מִשָּׂא* *maśśa’*
  - isti naslov
Zah 9-11.12-14
- Am 1,1
- 3. “Riječi” Amosove (*dibrê ‘amos* Am 1,1)
  - Ob 1
- 4. “viđenje” Obadijino (*חֲזוֹן* *h^azôn* Ob 1)
- Jona, Hagaj i Zaharija:
- *povijesni uvod*

HB

LXX

Hoš	Nah	<i>Hoš</i>	Nah
Jl	Hab	<i>Am</i>	Hab
Am	Sef	<i>Mih</i>	Sef
Ob	Hag	<i>Jl</i>	Hag
Jon	Zah	<i>Ob</i>	Zah
Mih	Mal	<i>Jon</i>	Mal

Proroci i ne-proroci

- Titulu נביא “prorok” imaju:
- Habakuk (1,1; 3,1); Hagaj (1,1.3.12; 2,1.10) i Zaharija (1,1.7) – usp. Ezer 5,1
  - Proroci u Mih 3,5; Zah 13,2?
- Mih 3,5: zavode Božji narod
- Zah 13,2: uklonit ću proroke i duh nečistoće
- → odgovornost pred Bogom
  - o nekima biografija:
- npr. Hoš 1-3; Am 7; Jona; Hag; Zah
  - Tko je Hagaj u Hag 1,13?
- *glasnik Jahvin* מלאך יהוה ἄγγελος κυρίου (Hag 1,13)
- ⇔ מלאכי “Malahija” = “moj glasnik” (Mal 1,1; 3,1)
  - veza s posljednjim spisom i tumačenje proročke uloge

Okvir Knjige

- Tema u Mal 1,2 i Hoš 2,21:
- “*ljubio* sam vas” (Mal 1,2) ←
- ← “zaručit ću te sebi u *ljubavi*” (Hoš 2,21)
  - Inkluzija
- nakon “svih naroda” u Zah 12-14 →
  - narod Božji (Mal) – tko u Mal 2,1?
  - “Opominjem vas, *svećenici*”

Zaključak

- Mal 3,22-25 završetak cijele zbirke:
- “spomenite se” (v22) – Božji poziv zajednici
  - poziv na zapisanu riječ (22s):
- na Zakon (“Mojsije” v22)
- i Proroke (“Ilija” v23)
četvrti s naslovom נביא *nabi’* u XII
  - Primatelji Riječi (22.24):
- “Sav Izrael” (v22) – cjelina zajednice
- “Roditelji i djeca” (v24) – povezani naraštaji

U napetosti između institucije i karizme

**Pogled na Amosovo zvanje u
Am 7,10–17**

Zvanje “ne-proroka”

- Sukob u Bet-Elu (Am 7,10.13)
  - *Optužen pred kim (v10), od koga (v12)?*
- pred kraljem (10)
- od svećenika (12)
  - kraljevsko svetište ⇔ Amos nije prorok
  - i dom (13) ⇔ nije iz proročke obitelji ni škole (7,14)
- Ne prorokuj! (7,13.16) ⇔ Prorokuj! (7,15)
  - *Naziv u 7,12:*
- “vidjelac” (12)
- “poruči” = pošalje (10) -- Božji autoritet
- “odlazi!” = idi! (12) ----- Božji autoritet

James Tissot,
The Prophet Amos
watercolour — ca. 1888

Proročka obrana: Božji autoritet

- Božja zapovijed Amosu (Am 7,15):
- “Idi, prorokuj mome narodu”
  - Gdje je doživio zvanje (15)?
- Kod stada (Mojsije, David, Elizej)
- “mač”, “progonstvo” (11 ⇔ 17) “njegove riječi” (7,10)?
  - Od mača će pasti (7,17) – govori יהוה (usp. 4,10; 7,9.17; 9,1.4)
  - “Sigurno će u progonstvo” (5,5; 7,11.17)
- Božji postupak: לקח *lāqah* (7,15) =
- Bog ga *uzima*
  - Iz Judeje
  - Usp. Post 5,24; 2 Kr 2,9s; Ez 3,14

Proročka viđenja

- 4 + 1 viđenje (Am 7,1.4.7; 8,1; 9,1)
- “evo što mi pokaza Gospodin יהוה”
  - skakavci, oganj, visak, košarica
- “vidio sam” 9,1 (usp. 1,1)
  - Što radi nakon 1. i 2., u 7,2.5?
Uspjeh (v3.6)?
- “Oprosti!” (7,2);
- “Stani!” (7,5)
- Molitva = zagovornik
- uspješna molitva (7,3.6)
  - Poziv u 3. i 4. viđenju (7,8; 8,2)
- “Amose!” עמוס *‘amôš* (1,1; 7.8.10-12.14; 8,2) ⇔
אמוץ *‘amôš* Iz 1,1
  - 7x u Am

S. Dalí, Am 7,7: U ruci mu visak, "Biblia Sacra", 1969 by Rizzoli of Rome